

ခွဲအဲာ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ
လီာ်ခါာ်သးဝဲလီာ်ခိာ်သ့ာ်
ကီာ်သူလုာ်

www.knuhq.org

ခွဲအဲာ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ အလံာ်ဟ့ာ်ယုာ်
ခူ
ကညီဒီကလုာ်ဂါးသးကရၢ အမုာ်နံၤပဲၤထီာ်(၇၂) ဝီတဝီ

မုာ်နံၤ လါယုာ်လံ (၁၆) သီ ၂၀၁၉နံာ်

တနံၤအံၤ မုာ် ကညီဒီကလုာ် ဂါးသးကရၢ တါကရၢကရီသ့ာ်ထီာ်အီၤ ပဲၤထီာ်ဝဲ (၇၂) ဝီတဝီ အနံၤန့ာ်လီၤ. ခီဖျါလုာ် ကညီဖိတဖာ် ဘာ်ကွါဆါာ်မဲာ်ဝဲဒီး တါဆိာ်တံၢ်မၤနၢၤ အကလုာ်ကလုာ်အယံ ကညီဒီကလုာ် ဂါးသးကရၢ အံၤ ဘာ်တါကရၢကရီ နးအိာ်ထီာ်အီၤလုာ် ခွဲအဲာ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ် စာဖိာ်ကရၢ ခိာ်နံၤတဖာ် လုာ်ကဒီတဒါလီၤက့ၤ ကညီဖိတဖာ် အဟီာ်ခိာ်ကပံာ်, အဟံာ်အယံ, အတါထူးတါတီၤ, အတါစုလီာ် ခိာ်ခိာ် ဒီးအသးသမူတဖာ်န့ာ်လီၤ. ဒ်ကညီဖိတဖာ် အတါလဲၤခီဖျါ အိာ်တ့ာ်လံဝဲ လုာ်တါစံာ်စိၤတဲာ်စိၤအပူၤန့ာ် ကညီဒီကလုာ် ခိာ်နံၤတဖာ် အိာ်ဒီး တါထံာ် လုာ် ကညီဒီကလုာ် အထံာ်ကီာ်သး တါအိာ်ဆါထါာ် ဒီး ကညီဒီကလုာ် တါပညိာ်ကွါစိတဖာ်န့ာ် အလီာ်အိာ်ဝဲလုာ် တါကဘာ် ဒီတဒါ, ဆိာ်ထွဲ ဒီး ဂဲၤလီာ်စ့ာ်ကီးအီၤ ခီဖျါတါနးအိာ်ထီာ် ကညီဒီကလုာ်ဂါးသးကရၢ န့ာ်လီၤ. ကညီဒီကလုာ် ဂါးသးကရၢ အံၤ မုာ်ကညီဒီကလုာ်ကရၢ လုာ် စံာ်စိၤန့ာ်တါဒီတဒါကရၢ အယံ မုာ်မုာ်တနံၤ လုာ်ကညီဒီကလုာ် ကဘာ်သ့ာ်နီာ်ဒီးပကဘာ် မၤလုာ်ကပီၤအီၤ ထီာ်တါတါယုာ်လီၤ လုာ်ပပုၤကလုာ် ကညီဖိတဖာ် ပတါစံာ်စိၤတဲာ်စိၤအပူၤန့ာ်လီၤ.

လီၤဆီဒါာ်တါ ဝဲ ၁၉၄၂-၁၉၄၅ န့ာ် ကညီဖိတဖာ် ဘာ်ကွါဆါာ်မဲာ်ဝဲဒီး တါမၤအါမၤသီ ဒီးတါမၤသံမၤဝီ ဒိာ်ဒိာ်မုာ်မုာ်န့ာ်လီၤ. ခီဖျါလုာ် ကညီကလုာ် အတါစံာ်စိၤတဲာ်စိၤ ဒ်သးအံၤတဖာ်အယံ ကညီဒီကလုာ် ခိာ်နံၤတဖာ် ဝဲာ်ထံာ်စိၤကွါဝဲ ထံာ်ကီာ်သး တါအိာ်သးတဖာ် ဒီး ထံာ်ဝဲလုာ် တါကရၢကရီ နးအိာ်ထီာ် ကညီဒီကလုာ် ဂါးသးကရၢန့ာ် မုာ်တါလုာ်အလီာ်အိာ်ဝဲ

သပှ်ကတၢ်အယိ ကရၢကရိဒုးအိၣ် ထီၣ်ဝဲ ဝဲ ၁၉၄၇ နံၣ် လၢယူၤလံ (၁၆) သီ လၢ ကညီ
ဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ အတၢ်ဂဲၤလိာ် ဒီးလၢတၢ်ဒီသဒၢ ကညီကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲလၢ တၢ်ကရၢကရိ ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ် **ကညီဒီကလုာ် ဂၤသးကရၢ** အဆၢကတၢ်န့ၣ် တၢ်ဟံပနီၣ်
အဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် လၢသုးဟီၣ်ကဝီၤတခါ ကမ့ၢ်ဝဲ သုးက့ တဘျီန့ၣ်လီၤ. အယိ, ဝဲလၢ
မ့ၢ်ထီၣ် တကပၤန့ၣ် ကရၢကရိထီၣ်ဝဲ သုးက့တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်,

- (၁)ကရၢနံၣ်သုးက့
- (၂)တီအူ သုးက့
- (၃)ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ် သုးက့
- (၄) သထူၣ် သုးက့ ဒီး
- (၅)မိၣ်လမ့ၢ် သုးက့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်လၢ ထံထၣ်စ့တခီ တၢ်ကရၢကရိ ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဝဲ ၁၉၄၉ နံၣ် လၢယူၤ အလၢာ်ယၣ်
ယၣ် ဒီးခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ဝဲ အမံၤလၢ **ထံထၣ်စ့ သုးတြီၤ** ဒီးတၢ်ဆီလီၤစ့ၢ်ကိး သုးက့တဖၣ်
န့ၣ်လီၤ.

ဝဲ ကညီစုကဝဲၤ တၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ စးထီၣ်သီ အဆၢကတၢ်န့ၣ် **ကညီဒီကလုာ် ဂၤသးကရၢ** အံၤ
မ့ၢ်ဝဲ **ကညီဒီကလုာ် တၢ်ဒီတဒၢကရၢ ထဲတဖုးခါ** လၢဖိၣ်ထီၣ် စုကဝဲၤ ဒီးဆၢထၢၣ်သယဲၤယုာ် ဒီး
ကညီဒီကလုာ် စၢဖျိၣ်ကရၢ န့ၣ်လီၤ. တုၤကညီဒီကလုာ် တၢ်ဒုးပၢ်ဆၢတၢ် အတၢ်ဂဲၤလိာ်
စးထီၣ် တထံၣ်ယီၤန့ၣ် ကညီသုး တၢ်ကရၢကရိ လၢအိၣ်ဝဲ လၢ ဖဆပလ ကီၢ်ပဒိၣ် တၢ်တီခိၣ်
ရိၣ်ဝဲ အဖိလၢာ်တဖၣ် ဟဲက့ၤဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး **ကညီဒီကလုာ် ဂၤသးကရၢ** လၢတၢ်ယူ
တၢ်ဖိး ဒီးလၢတၢ်ဟံသး တဖျၢၣ်ယီၤအပူၤ ဒီးဟံၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲ **ကညီဖိအတၢ်မ့ၢ်တၢ်** ဒီးကညီဖိ အတၢ်
အိၣ်ဆၢထၢၣ် လၢ **ကညီအနီၣ်တယၢ် တဘျီယီ အဖိလၢာ်** န့ၣ်လီၤ.

ဝဲလၢ တၢ်ကရၢကရိဒုးအိၣ်ထီၣ် **ကညီဒီကလုာ် ဂၤသးကရၢ** အဆၢကတၢ်န့ၣ် တၢ်ကရၢကရိ
သ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ တၢ်ဒီသဒၢ ဒီးတၢ်ဂၤလီၤက့ၤဒီးတၢ်ဂၤလီၤက့ၤ ပုၤကလုာ်အဂီၢ်လီၤ. အယိ,
ကညီကမျၢၢ်ခဲလၢာ် ဟံၣ်ယုာ်ဟံၣ်ဂီၢ်ဝဲ လၢအလီၢ်အကျဲ ဒီးလၢအနူအသဝီဒ်ဝဲ လၢတၢ်ဂၤလီၤက့ၤ
အနူသဝီ, တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် ဒီးကညီဖိ အသးသမူတဖၣ် ဝဲလၢ တၢ်ဒွဲၣ်အူ ကညီဖိတဖၣ်
အနူသဝီ, ဝဲ တၢ်မၤနၢၤမၤထး ဒီးဝဲတၢ်မၤသံမၤဝီ ကညီဖိတဖၣ် အဆၢကတၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိ,
ကညီဒီကလုာ် ဂၤသးကရၢအံၤ မ့ၢ် **စံၣ်စီၤန့ၣ် တၢ်ဒီတဒၢ ကရၢ** လၢကညီဒီကလုာ်တ
ကြးသးပုၤနီၣ်ဝဲဘၣ် ဒီး ကြးဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ယူးယီၣ်, တၢ်ဟံကဲ ဒီးမၤလၢကပီၤဝဲ
ကညီဒီကလုာ် ဂၤသးကရၢ အမ့ၢ်နံၣ်အံၤ ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, တၢ်ဂ့ၢ် အကါဒိၣ်

တထံပုံ လာပတကြားသးပု၊ နီဉ်အီ၊ လုတကုၤဘဉ်န့ၣ် မ့ၢ် ကညီဒီကလုာ် ဂါးသးကရၢ အံၤ အတၢ်အိၣ်ဆါထၢၣ်သယံၤဝဲ ဒီး ကညီဒီကလုာ် စၢဖျိၣ်ကရၢ ဒီးအိၣ်ဆါထၢၣ်ဝဲ ဂၢ်ဂၢ်ကျၢၤကျၢၤ တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ခါဆူညါစ့ၢ်ကိး ကညီဒီကလုာ် ဂါးသးကရၢ အံၤ ကမ့ၢ်ဝဲ ကညီဂါးသးကရၢ လၢ ဒီသဒါ ဒီးဂါးလီၤက့ၤ ပပုၤကလုာ် အဘူၣ်အတီၢ် ထီၣ်တဘိယုာ် ဃီန့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ဂၢ်ကိးသး တၢ်အိၣ်သးခဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လိာ်ကျဲၤဘဉ် ထံၣ်ဂၢ်ကိးသး တၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ် လၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တ့ၢ်ဝဲ ထံၣ်လိာ်ကိးပူၤ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ ဒီးကလုာ် တၢ်ဘဉ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် လၢထံၣ်ဂၢ် ကိးသး အစီၢ်နီၤခိၣ် ဒီးလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ် အကျဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ် တၢ်ကျဲၤဘဉ်လိာ် ထံၣ်ဂၢ်ကိးသး တၢ်ဂ့ၢ်ကိ လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤလိာ်သး လၢတၢ်ကသ့ၣ်ထီၣ် နိၣ်မိၣ် ကရၢၣ်စံၣ် ဖဲၣ်ဒဲၣ်ကိးစၢဖျိၣ် လၢအိၣ်ဝဲဒီး တၢ်အုၣ်ကိၤ အလၢအပဲၤ ဘဉ်ထွဲဒီး ကလုာ် တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ပၤလီၤသး ခွဲးယာ်တဖၣ်လီၤ. နိသိးဒီး တၢ်အုၣ်ကိၤ နိသိးအံၤ တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲကသ့အဂီၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ တၢ်ကဘဉ် ဘီဘဉ်. မၤဂ့ၤ ဒီး မၤပဲၤ ထီၣ်က့ၤ ထံၣ်ကိ တၢ်ဘျၢသဲးခိၣ်သ့ၣ် လၢဘဉ်ထွဲဒီး ထံၣ်ဖိကိးဖိ ခွဲးယာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးကလုာ်န့ၣ်ခွဲးယာ်တဖၣ် ဒီးဖဲၣ်ဒဲၣ်ကိးစၢဖျိၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တကီၢ်ခါ ဆါကတီၢ်ခဲအံၤ တၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီး တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတီၢ် ထံၣ်ဂၢ်ကိးသးန့ၣ် အိၣ်ဝဲ အါမံၤလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်, ခိၣ်နာ်ဘဉ်ထွဲတဖၣ် အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်ဝဲၣ်ထံၣ်နီၤဖး လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒီး ကျဲးစးယုထၢပာ်လီၤဝဲ တၢ်မၤအကျဲ အဂ့ၤကတၢ် လၢဖိးမံၤလိာ်သးဒီး တကီၢ်ခါ ထံၣ်ဂၢ်ကိးသး တၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ. အယိ, လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်သ့ၣ်ထီၣ် နိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ် ဖဲၣ်ဒဲၣ် ကိးစၢဖျိၣ် ဒီး လၢကလုာ်တၢ်ဂဲၤလိာ် လၢတၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ပၤလီၤက့ၤ ပဘူၣ်ပတီၢ်ဒုၣ်ပဝဲအဂီၢ် မိပကအိၣ်ဒီး တၢ်သးခုတလုာ် ဒီးတၢ်ပာ်လီၤသး ကျၢၤမုဆူ ဒီးဂဲၤလိာ်သကိးအီၤ ဆူညါ လၢတၢ်သးခု ဒီးလၢတၢ်ယုတၢ်ဖိးအပူၤ တုၤပထံပကီၢ် ဒီးပပုၤကလုာ် အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ် လၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်ဝဲတစုန့ၣ်တက့ၢ်.

ဆူတၢ်မၤနၢၤ အဖီတၢ်

**ခုၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခါးသး ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်**